

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 27 czerwca 2024 r.

Poz. 3204

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.187.2024.AS WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 25 czerwca 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, , poz. 721)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr II/7/2024 Rady Miejskiej w Tucznie z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego dróg gminnych, na terenie Gminy Tuczno.

Uzasadnienie

W dniu 22 maja 2024 r. Rada Miejska w Tucznie podjęła uchwałę Nr II/7/2024 w sprawie ustalenia wysokości opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego dróg gminnych, na terenie Gminy Tuczno. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 28 maja 2024 r.

W przedmiotowej uchwale Rada Miejska w Tucznie, powołując w podstawie prawnej m.in. art. 40 ust. 8 i ust. 9 ustawy o drogach publicznych¹⁾, ustaliła stawki opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych zlokalizowanych na terenie Gminy Tuczno, na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg, dotyczące: 1) prowadzenia robót w pasie drogowym, 2) umieszczania w pasie drogowym liniowych urządzeń obcych, 3) umieszczania w pasie drogowym urządzeń obcych innych niż liniowe urządzenia obce oraz reklam, 4) zajęcia pasa drogowego na prawach wyłączności w innych celach.

Analiza treści postanowień tej uchwały prowadzi jednak do wniosku, że Rada Miejska w Tucznie nie zrealizowała prawidłowo upoważnienia ustawowego, bowiem nie ustaliła wysokości opłat za zajęcie pasa drogowego w sposób kompletny.

Jak stanowi art. 40 ust. 3 ustawy o drogach publicznych *Za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę. Zgodnie z art. 40 ust. 8 ww. ustawy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, w drodze uchwały, ustala dla dróg, których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego, wysokość stawek opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego. Stawki opłaty, o których mowa w ust. 4 i 6, nie mogą przekroczyć 10 zł za jeden dzień zajmowania pasa drogowego, a stawka opłaty, o której mowa w ust. 5, nie może przekroczyć 200 zł, z tym że w odniesieniu do obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej stawki opłaty, o których mowa w ust. 4 i 6, nie mogą przekroczyć 0,20 zł za jeden dzień zajmowania pasa drogowego, a stawka opłaty, o której mowa w ust. 5, nie może przekroczyć 20 zł.* Stawki opłat uchwalane przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego dotyczą opłat za zajęcie pasa drogowego w celach określonych w art. 40 ust. 2 ustawy, tj.: 1) prowadzenia robót w pasie drogowym;

2) umieszczania w pasie drogowym liniowych urządzeń obcych;

3) umieszczania w pasie drogowym urządzeń obcych innych niż wymienione w pkt 2 oraz reklam;

¹⁾ Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 320).

4) *zajęcia pasa drogowego na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione w pkt 1-3, natomiast sposób ustalania tych opłat określają przepisy art. 40 ust. 4 – 6 ustawy. W myśl zaś art. 40 ust. 9 przy ustalaniu stawek opłat za zajęcie pasa drogowego należy uwzględnić:*

- 1) *kategorię drogi, której pas drogowy zostaje zajęty;*
- 2) *zajętą część drogi;*
- 3) *procentową wielkość zajmowanej szerokości jezdni;*
- 4) *rodzaj zajęcia pasa drogowego;*
- 5) *rodzaj urządzenia obcego umieszczonego w pasie drogowym.*

Z przywołanych unormowań jednoznacznie wynika, że zajęcie pasa drogowego, w szczególności na prowadzenie robót w pasie drogowym, umieszczanie w nim liniowych urządzeń obcych, innych urządzeń obcych oraz reklam, a także zajęcie pasa drogowego na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione powyżej, ma charakter odpłatny, a obowiązkiem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego jest ustalenie dla dróg, których dana jednostka jest zarządcą, wysokości stawek opłat z tego tytułu.

Tymczasem, Rada Miejska w Tucznie nie wypełniła tego obowiązku w sposób prawidłowy, bowiem ustalając w §2 uchwały Nr II/7/2024ienne stawki opłat za zajęcie 1 m² pasa drogowego drogi gminnej w celu prowadzenia robót w pasie drogowym, określiła tylko następujące stawki opłat: 6,00 zł przy zajęciu jezdni powyżej 20% do 50% szerokości, 10,00 zł przy zajęciu jezdni powyżej 50% szerokości do całkowitego zajęcia jezdni (pkt 2), 5,00 zł przy zajęciu chodników, poboczy, placów, parkingów, ścieżek rowerowych, pasów zieleni, zatok postojowych i autobusowych, zjazdów (pkt 3) i 3,00 zł przy zajęciu pozostałych elementów pasa drogowego (pkt 4). Pominięta została zaś zupełnie opłata należna za zajęcie jezdni do 20% jej szerokości.

W ten sposób organ stanowiący Gminy Tuczno dokonał zwolnienia z opłaty za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych, jeśli roboty prowadzone są na obszarze równym lub mniejszym niż 20% szerokości jezdni. Kompetencja Rady w tym zakresie nie wynika jednak z żadnego przepisu prawa, co więcej, to ustawodawca określił przypadki niepobierania opłaty za zajęcie pasa drogowego w art. 40 ust. 6a i 6c ustawy o drogach publicznych. Zgodnie z tymi przepisami nie pobiera się opłaty za zajęcie pasa drogowego w związku z umieszczaniem w pasie drogowym tablic informujących o nazwie formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 115 ustawy o ochronie przyrody oraz znaków informujących o formie ochrony zabytków (art. 40 ust. 6a) oraz od linii telekomunikacyjnych lub elektroenergetycznych umieszczonych w kanalizacji kablowej (art. 40 ust. 6c). Prawodawca nie upoważnił organów gminy do wprowadzania innych odstępstw od pobierania opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego.

Z treści art. 40 ust. 3 ustawy o drogach publicznych wynika wprost, że zajęcie pasa drogowego związane jest z obowiązkiem odpłatności, czyli z wymiernym wydatkiem finansowym, którego wysokość, stosownie do treści art. 40 ust. 11 ustawy, ustala w drodze decyzji właściwy zarządca drogi przy udzielaniu zezwolenia na zajęcie pasa drogowego. Jej pobieranie jest obligatoryjne.²⁾Opłata za zajęcie pasa drogowego ma charakter daniny publicznej, rekompensaty za zajęcie miejsca. Każdorazowe udostępnienie pasa drogowego w trybie zezwolenia pociąga za sobą konieczność uiszczenia przez zajmującego stosownej opłaty. Na zarządcy drogi ciąży zaś obowiązek naliczenia opłaty za zajęcie pasa drogowego, poza okolicznościami wymienionymi w art. 40 ust. 6a i 6c ustawy o drogach publicznych. Organy gminy zarządzającej drogami gminnymi nie są uprawnione do wprowadzania ani podmiotowych, ani przedmiotowych wyłączeń w tym zakresie.

Podkreślić w tym miejscu trzeba, że organ gminy wydając przepisy prawa miejscowego musi działać ściśle w granicach konstytucyjnie określonej zasady praworządnego postępowania, a jego kompetencje nie mogą być domniemywane, rozszerzane, ani wyprowadzane w ramach analogii. Uchwała rady gminy jako akt podjęty w ramach upoważnienia ustawowego, udzielonego gminie do tworzenia aktów prawa miejscowego, musi respektować postanowienia aktów prawnych powszechnie obowiązujących wyższego rzędu, czyli ustaw oraz wydanych na ich podstawie aktów wykonawczych. Poszanowanie to oznacza, że zarówno ich treść, jaki tryb stanowienia nie mogą pozostawać w oderwaniu od zapisów innych aktów prawa powszechnie obowiązującego. Przekroczenie delegacji ustawowej należy uznać za istotne naruszenie przepisów prawa skutkujące koniecznością stwierdzenia nieważności uchwały odpowiednio w całości lub w części. Dotyczy to również uchwały podjętej na podstawie przepisu art. 40 ust. 8 ustawy o drogach publicznych, zawierającego

²⁾ Por wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2011 r., sygn. akt III SA/Wr 8188/10.

kompetencję wyłącznie do ustalenia, w drodze uchwały, wysokości stawek opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego dróg publicznych, dla których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego³⁾.

Poza kompetencją Rady Miejskiej w Tucznie pozostaje zatem odstąpienie od pobierania opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego, w sytuacji gdy na prowadzenie robót w pasie drogowym zajęte jest 20% lub mniej szerokości jezdni, na co wskazuje treść §2 uchwały Nr II/7/2024. Uprawnienie dla Rady w tym zakresie nie wynika ani z art. 40 ust. 8 ustawy o drogach publicznych, ani z żadnej innej regulacji. Odstąpienie od pobierania opłat za zajęcie jakiegokolwiek elementu pasa drogowego jest sprzeczne z art. 40 ust. 3 tej ustawy, który wprowadza wymóg pobierania takiej opłaty.

Z powyższych względów, wobec niewłaściwego wypełnienia przez Radę Miejską w Tucznie delegacji ustawowej z art. 40 ust. 8 ustawy o drogach publicznych oraz istotnego naruszenia art. 40 ust. 3 tego aktu, stwierdzenie nieważności uchwały Nr II/7/2024 z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie *ustalenia wysokości opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego dróg gminnych, na terenie Gminy Tuczno*, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński

I Wicewojewoda Zachodniopomorski

³⁾ Por. wyrok WSA w Szczecinie z dnia 21 lipca 2016 r., sygn. akt II SA/Sz 390/16.